

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3372

[Total No. of Pages : 4

[5104]-1001
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1001 : Micro Economic Analysis - I
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer each question in 250 words.*
- 4) *Answer should be precised and to the point.*

Q1) Explain the functioning of price mechanism in the market economy. **[10]**

OR

How is revealed preference theory superior to ordinal utility theory.

Q2) What is Index? Explain the various problems involved in construction of index numbers. **[10]**

OR

What is mean by elasticity of demand? Explain the various types of elasticity.

Q3) Explain the properties of indifference curve. **[10]**

OR

Define short run and long run. Explain how the long run average cost curve is the envelope of short run average cost curve.

Q4) Explain the Cobb-Douglas production function. **[10]**

OR

What is producers equilibrium? Show it with the help of diagram.

P.T.O.

Q5) Explain the concept of social welfare, state its various criterion. [10]

OR

What are average, marginal and total revenue? Explain the concepts with the help of curves.

Total No. of Questions : 5]

P3372

[5104]-1001

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1001 : Micro Economic Analysis - I

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) बाजाराधिष्ठीत अर्थव्यवस्थेतील किंमत यंत्रणेचा कार्यभाग स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अभिव्यक्त पसंती सिद्धान्त हा क्रमदर्शी उपयोगिता सिद्धान्तापेक्षा कसा श्रेष्ठ आहे.

प्रश्न 2) निर्देशांक म्हणजे काय? निर्देशांक बांधणीत विविध समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मागणीची लवचिकता म्हणजे काय? लवचिकतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) समवृत्ती वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अल्पकाल व दीर्घकालाची व्याख्या द्या. अल्पकालीन सरासरी वक्रांचा परिवारिक वक्र म्हणजे दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्र होय हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कॉब-डग्लस उत्पादन फलन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

उत्पादकाचा समतोल म्हणजे काय? तो आकृतीद्वारे दाखवा.

प्रश्न 5) सामाजिक कल्याण संकल्पना स्पष्ट करून त्यांच्या विविध कसोट्या सांगा. [10]

किंवा

सरासरी, सिमांक आणि एकूण प्राप्ती म्हणजे काय या वक्रांच्या साहाय्याने वरील संकल्पना स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3373

[Total No. of Pages : 4

[5104]-1002
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1002 : Public Economics - I
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) State the fiscal functions of Govt. & explain Co-ordination among these functions. **[10]**

OR

Explain the concepts of pvt. goods, public goods & merit goods with suitable examples.

Q2) Discuss the stabilisation policy in details. **[10]**

OR

Explain Briefly the Tiebout model.

Q3) Explain the structure & causes of growth of Public expenditure. **[10]**

OR

Briefly explain the concept of social cost-benefit analysis.

P.T.O.

Q4) State & Explain "Wiseman - Peacock Hypothesis" of Public expenditure.[10]

OR

Elaborate the reforms in expenditure budgeting.

Q5) What is Ability to pay approach of taxation? Briefly explain factors determining Ability to pay to tax. [10]

OR

What is double taxation? Explain briefly the problems of double taxation.

Total No. of Questions : 5]

P3373

[5104]-1002

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1002 : Public Economics - I

(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) शासनाची राजकोषीय कार्ये सांगा आणि त्यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा. [10]

किंवा

खाजगी वस्तू, सार्वजनिक वस्तू व गुणवत्ताधारक वस्तू या संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) स्थिरीकरण धोरणावर सविस्तर चर्चा. [10]

किंवा

टिबू प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सार्वजनिक खर्चाचे स्वरूप आणि वाढीची कारणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सार्वजनिक-खर्च लांभ विश्लेषण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) वाईजमन-पिकाॅक यांच्या सार्वजनिक खर्च वृद्धीच्या गृहीत कल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.[10]

किंवा

खर्च अंदाजपत्रनात सुधारणा सुधारित.

प्रश्न 5) करदेयक्षमता दृष्टिकोन म्हणजे काय? करदेयक्षमता निश्चित करणारे घटक थोडक्यात स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दुहेरी करारोपण म्हणजे काय? दुहेरी करारोपणाच्या समस्या थोडक्यात स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3374

[Total No. of Pages : 4

[5104]-1003
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1003 : International Trade
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all question.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Critically examine Neo-Heckscher onlin Theorem.

[10]

OR

Explain the arguments for and against free trade policy.

Q2) Terms of trade are always adverse to underdeveloped countries. Explain.[10]

OR

Explain the effects of tariffs.

Q3) Explain stolper-samuelson theorem.

[10]

OR

Explain the causes behind the increased contribution of services in global trade.

Q4) Explain the comparative cost theory with the help of Ricardo's model.[10]

OR

Explain the factors determining terms of trade.

P.T.O.

Q5) State Leontief paradox. Explain the criticisms levelled by J.N. Bhagwati on it. **[10]**

OR

Explain the composition of the Global trade growth.

Total No. of Questions : 5]

P3374

[5104]-1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1003 : International Trade

(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.

प्रश्न 1) नव हेक्शचर - ओहलिन प्रमेयाचे टीकात्मक परीक्षण करा. [10]

किंवा

मुक्त व्यापार धोरणाच्या बाजूने व विरुद्ध युक्तीवाद स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अल्पविकसीत देशांना व्यापारशर्ती नेहमी प्रतिकूल असतात. स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जकातीचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) स्टॉल्पर सॅम्युअलसन प्रमेय स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक व्यापारामधील सेवा व्यापाराच्या वाढीव योगदानामागील कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) रिकार्डो यांच्या प्रतिमानाच्या साहाय्याने तुलनात्मक खर्च सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्यापारशर्ती ठरवणारे घटक विशद करा.

प्रश्न 5) लिऑटिफचा विरोधाभास सांगा. जे. एन. भगवती यांनी त्यावर केलेल्या टीका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक व्यापार वाढीचे घटक सांगा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3375

[Total No. of Pages : 4

[5104]-1004
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1004 : Indian Economic Policy
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All question are compulsory.*
- 2) Figures to the right indidcate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer in 250 words each.*

Q1) Explain in detail Demographic features to India.

[10]

OR

Explain the problems of Indian Agriculture market.

Q2) Explain objective and limitations of monetary policy of R.B.I.

[10]

OR

Describe the Growth and Pattern of Industrilisation in Post Reform period.

Q3) Explain the present position of Unemployment Problems in India. Discuss the Govt. policy to remove it in detail.

[10]

OR

Discuss in detail the institutional and Non. Institutinal sources of Agriculture finance.

P.T.O.

Q4) Evaluate the social Infrastructural Development.

[10]

OR

State the concept of small scale industries and explain the problems of Indian small scale industries.

Q5) Explain the problems of indian labour market.

[10]

OR

Explain the concept of Private lization and Discuss obstcles in the way of privatelization.

Total No. of Questions : 5]

P3375

[5104]-1004

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1004 : Indian Economic Policy

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावी.
4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावीत.

प्रश्न 1) भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

शेतमाल विक्रीव्यवस्थेतील दोष सांगा.

प्रश्न 2) भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्टे व मर्यादा स्पष्ट करा. [10]

किंवा

औद्योगिक सुधारणांच्या नंतरच्या काळातील औद्योगिकीकरणाची वाढ व आकृतीबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भारतातील बेरोजगारी समस्येची वर्तमान/सद्य स्थिती विशद करून बेरोजगारी कमी करण्यासाठी सरकारने अवलेबीलेल्या धोरणांची सविस्तर चर्चा करा. [10]

किंवा

शेती/कृषी कर्जपुरवठ्याचे संस्थात्मक व बिगर संस्थात्मक मार्गांचे/घटकांचे सविस्तर स्पष्टीकरण लिहा.

प्रश्न 4) सामाजिक संरचनेच्या विकासाचे मुल्यमापन करा. [10]

किंवा

लघुउद्योग संकल्पना सांगा आणि लघुउद्योगाच्या भारतातील लघुउद्योगाच्या समस्या/अडचणी स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) भारतीय श्रम बाजाराच्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

खाजगीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करुन खाजगीकरणाच्या मार्गातील अडथळे/समस्या सविस्तर स्पष्ट करा.

२२२२

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3376

[Total No. of Pages : 4

[5104]-1005
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1005 : Labour Economics
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*
- 4) Answer each in 250 words.*

Q1) Explain the characteristics of Indian Labour market. **[10]**

OR

Explain the scope and importance of Labour Economics.

Q2) Explain the concept of Minimum wage and fairwage. **[10]**

OR

Give a brief review of evolution of wage policy in India.

Q3) Explain the causes of Absonteeism of Indian Industrial Labour. **[10]**

OR

Explain the causes and effects of Labour Migration.

P.T.O.

Q4) Explain the role of Labour Union in strengthening the industrial relations.[10]

OR

Critically evaluate the implementation of social security measures in India.

Q5) Discuss recent trends in female worker's policy in India. [10]

OR

Explain the social and Economic consequences of child Labour.

Total No. of Questions : 5]

P3376

[5104]-1005

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1005 : Labour Economics

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतीय श्रम बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

श्रम बाजाराची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) किमान वेतन व योग्य वेतन या संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील वेतन धोरणाच्या उत्क्रांतीचा थोडक्यात आढावा घ्या.

प्रश्न 3) भारतातील औद्योगिक श्रमिकांच्या अनुपस्थितीची कारणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

श्रम स्थलांतराची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) औद्योगिक संबंध बळकट करण्यामधील कामगार संघटनेची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील सामाजिक सुरक्षितता उपायांच्या अमलंबजावणीचे टीकात्मक मुल्यमापन करा.

प्रश्न 5) भारतातील स्त्री कामगार धोरणातील अलिकडच्या प्रवृत्तीवर चर्चा करा. [10]

किंवा

बाल कामगारांचे सामाजिक आणि आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3377

[Total No. of Pages : 2

[5104]-1006

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1006 : Mathematical Economics

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 5) *Use of nonscientific calculator is allowed.*

Q1) Answer the following question (any one) :

[10]

- a) Solve the Equation $12x^3 - 30x^2 + 12x = 0$.
- b) Given the Revenue Function $R = 30 + 15q - 17q^2$, calculate Marginal and Average Revenue.

Q2) Answer the following question (any one) :

[10]

- a) A firm has the Total Cost Function $C = \frac{1}{3}Q^3 - 7Q^2 + 111Q + 50$ and demand function $Q = 100 - P$. Find the output that maximizes Profit . What is the maximum profit, TR,AR,MR,TC and marginal cost.
- b) Solve the following Simultaneous Equations by using cramer's Rule,
 $2x + 3y + 5z = -9$
 $x + 10y + 7z = -13$
 $-5x + y + 10z = 14$

P.T.O.

Q3) Answer the following question (any one) : **[10]**

- a) If $Z = (x^3 + 3x)^2$ Find dz/dx . Using by the Chain Rule.
- b) Find the Inverse of the Matrix

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ -5 & -7 & -4 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix}$$

Q4) Answer the following question (any one) : **[10]**

- a) Given the following demand function for two separate markets and the total Cost function of monopoly firm.

$$P_1 = 16 - 2x, P_2 = 29 - y^2 \text{ and } C = 8x + 2y + 9,$$

What will be the price, output and max. profit?

- b) Solve $dy/dx = 1 + y/1 + x$

Q5) Answer the following question (any one) : **[10]**

- a) What is Real Number? and Its Properties.
- b) Find the demand and supply following equation

$$D=20 - P/2, S = P - 10$$

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3378

[Total No. of Pages : 4

[5104]-2001
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS
EC - 2001 : Micro Economic Analysis - II
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all question.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the points.*
- 4) Answer each questions in 250 words.*

Q1) Explain the basic features of perfect competition market. **[10]**

OR

Critically examine theory of monopolistic competition.

Q2) Explain oligopoly price and output determination. **[10]**

OR

Explain price and output determination under monopoly.

Q3) Discuss the Baumols model of sales revenue maximization. **[10]**

OR

Discuss the marries marginal model.

P.T.O.

Q4) Explain dominant strategy equilibrium with the help of game theory. **[10]**

OR

Critically examine the marginal productivity theory of distribution.

Q5) Explain pareto's optimally conditions. **[10]**

OR

Explain and criticize pigou's welfare theory.

❧❧❧

Total No. of Questions : 5]

P3378

[5104]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2001 : Micro Economic Analysis - II

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत असावे.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पूर्णस्पर्धा बाजाराची मूलभूत वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेचे टिकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 2) अप्ल विक्रेताधिकारातील किंमत आणि उत्पादन निश्चिती स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मक्तेदारीतील किंमत आणि उत्पादन निश्चिती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) बाळमोल विक्री प्राप्ती महतीकरणाच्या प्रतिमानाची चर्चा करा. [10]

किंवा

मॉरिसच्या व्यवस्थापन प्रतिमानाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) द्युत सिद्धान्ताच्या आधारे वर्यस्वी व्यवसाय संस्थेच्या समतोल स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विभाजनाच्या अधूनिक सिद्धान्ताचे टिकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 5) पॅरेटो. पर्याप्ततेच्या अटी स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पिगू यांचा काल्याणकारी सिद्धान्त स्पष्ट करुन त्यावर टिका करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3380

[Total No. of Pages : 4

[5104]-2003

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2003 : International Finance

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each questions in 250 words.*

Q1) Explain Balance of Payments Disequilibrium and state the causes of Disequilibrium. **[10]**

OR

Explain the concept of foreign Trade Multiplier. What are the limitations of foreign Trade Multiplier?

Q2) Explain the monetary policy under fixed and floating Exchange Rates. **[10]**

OR

Critically examine the balance of payments theory of rate of exchange.

Q3) Explain the classification of International capital flows. **[10]**

OR

Explain Importance and Role of foreign capital.

P.T.O.

Q4) Discuss the objectives and functions of Asian. Development Bank. [10]

OR

Explain the Eurocurrency Market.

Q5) Explain the objectives, functions and achievements of world Bank. [10]

OR

Explain the International Monetary fund.

Total No. of Questions : 5]

P3380

[5104]-2003

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2003 : International Finance

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येकी उत्तर 250 शब्दांत लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्यवहारतोल असंतुलन स्पष्ट करा आणि असंतुलनाची कारणे सांगा. [10]

किंवा

परकिय व्यापार गुणकाची संकल्पना स्पष्ट करा. परकिय व्यापार गुणकाच्या मर्यादा कोणत्या?

प्रश्न 2) स्थिर व बदलत्या विनिमय दरा अंतर्गत मौद्रिक धोरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विनिमयदराचा व्यवहारतोल सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय भांडवलप्रवाहांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विदेशी भांडवलाचे महत्व आणि भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आशिया विकास बँकेची उद्दिष्टये आणि कार्ये यांची चर्चा करा. [10]
किंवा
युरो बात्तार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) जागतिक बँकेची उद्दिष्टये, कार्ये आणि कामगिरी स्पष्ट करा. [10]
किंवा
आंतरराष्ट्रीय नाणेनीधी स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3381

[Total No. of Pages : 4

[5104]-2004
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS
EC - 2004 : Agricultural Economics
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all question.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the points.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Evaluate the process of agricultural development in India under the five year plans. **[10]**

OR

Explain in details the trends in Agricultural productivity in India since Independence.

Q2) Discuss the various problems associated with Indian agricultural labour. **[10]**

OR

Analyze the role of NABARD in providing agricultural credit in India.

Q3) Explain the role and trends in Micro Finance in India. **[10]**

OR

Describe the problems of Agricultural Marketing in India.

P.T.O.

Q4) Give in brief an account of the Agreements of WTO in Agriculture. [10]

OR

Explain the present status and future of Organic farming in India.

Q5) What is Agricultural Management? State the problems and recent trends in agricultural management in India. [10]

OR

Describe the problems associated with exports and imports of Indian agricultural products.

❧❧❧

Total No. of Questions : 5]

P3381

[5104]-2004

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2004 : Agricultural Economics

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शावितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.

-
- प्रश्न 1) भारताच्या पंचवार्षिक योजना काळातील कृषी विकासाचे परीक्षण करा. [10]
किंवा
स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारताच्या कृषी उत्पादकतेतील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) भारतीय शेतमजुरांशी निगडित विविध समस्यांची चर्चा करा. [10]
किंवा
भारताच्या कृषि पतपुरवठ्यातील नाबार्डच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 3) भारतातील सूक्ष्म वित्त पुरवठ्याची भूमिका आणि प्रवृत्ती स्पष्ट करा. [10]
किंवा
भारताच्या कृषि विपणनातील समस्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) जागतिक व्यापार संघटनेतील कृषि क्षेत्रामधील करार थोडक्यात सांगा. [10]

किंवा

भारतातील सेंद्रिय शेतीची सद्यास्थिती आणि भविष्यकाळ स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कृषि व्यवस्थापन म्हणजे काय? भारतातील कृषि व्यवस्थापनातील समस्या व आलीकडील प्रवृत्ती सांगा. [10]

किंवा

भारतीय कृषि मालाच्या आयात व निर्यातीशी निगडित समस्यांचे वर्णन करा.

२२२२

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3382

[Total No. of Pages : 4

[5104]-2005
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS
EC - 2005 : Industrial Economics
(This course will have four credit)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the points.*

Q1) What is Industrial monopoly? State the measure to control the Industrial Monopoly. **[10]**

OR

What is the merger? Explain the main types of mergers with it's merit & demerit.

Q2) State the meaning of Industrial Location and discuss the factors influencing the Industrial Location. **[10]**

OR

Explain the weber's theory of Industrial Location.

Q3) State the trend's in India's Industrial employment and explain the measures of generating Industrial employment. **[10]**

OR

Explain the importance of Industrial productivity. in the competitive environment.

P.T.O.

Q4) Explain the Indian government's policy of foreign capital. **[10]**

OR

Discuss the role of foreign capital in Indian Industrial Development.

Q5) Explain the role of micro and small enterprises in Indian Economy. **[10]**

OR

Discuss the impact of MNC'S on Indian Economy.

Total No. of Questions : 5]

P3382

[5104]-2005

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2005 : Industrial Economics

(This course will have four credit)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) औद्योगिक मक्तेदारी म्हणजे काय? औद्योगिक मक्तेदारी नियंत्रीत करण्यासाठीचे उपाय सांगा. [10]

किंवा

विलिनीकरण म्हणजे काय? विलिनीकरणाचे मुख्य प्रकार गुण-दोषासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) औद्योगिक स्थानिकीकरणाचा अर्थ सांगा आणि औद्योगिक स्थानिकीकरणावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटकांची चर्चा करा. [10]

किंवा

वेबरचा औद्योगिक स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भारतातील औद्योगिक रोजगाराची प्रवृत्ती सांगून औद्योगिक रोजगार निर्मितीसाठीचे उपाय स्पष्ट करा. [10]

किंवा

स्पर्धात्मक वातावरणातील औद्योगिक उत्पादकतेचे महत्व विशद करा.

प्रश्न 4) विदेशी भांडवलाची भारत सरकारचे धोरण विशद करा. [10]

किंवा

भारतीय औद्योगिक विकासातील विदेशी भांडवलाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 5) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सुक्ष्म आणि लघू उपक्रमाची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या परिणामांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3383

[Total No. of Pages : 2

[5104]-2006

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2006 : Statistical Techniques

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Use of non-programmable calculator is allowed.
- 4) Symbols have their usual meaning.

Q1) Compute the arithmetic mean, median and mode for the following data of marks obtained by the students [10]

Marks:	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
No.ofstudents:	12	18	27	20	17	06

OR

A box contains 10 items of which 3 are defective. If two items are taken out at random from this box find the probability that

- a) Both are defective.
- b) At least one is defective
- c) At most one is defective

Q2) Explain simple random sampling and stratified random sampling procedures.[10]

OR

Calculate the correlation coefficient for the following heights (in inches) of father (X) and their sons (Y)

X:	65	66	67	67	68	69	70	72
Y:	67	68	65	68	72	72	69	71

P.T.O.

Q3) The joint probability function for the random variables X and Y is given below: **[10]**

$X \backslash Y$	0	1	2
0	1/9	1/9	1/9
1	1/9	1/18	1/9
2	1/6	1/6	1/18

- a) Obtain the marginal probability distributions of X and Y.
 b) Are X and Y independent ? Justify.

OR

State and explain components of time series.

Q4) Define the following terms : **[10]**

- Null Hypothesis
- Level of significance
- Type I error
- Type II error
- Critical region

OR

The following table gives the number of aircraft accidents that occur during the various days accidents of the week. Find whether the accidents are uniformly distributed over the week. Use 5% level of significance.

Days :	Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
No. of accidents :	14	16	08	12	11	09	14

Q5) Write a detailed note on skewness **[10]**

OR

Explain the following terms with an illustration each:

- An event
- Discrete random variable
- Continuous random variable
- Expected value of a discrete random variable.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3384

[Total No. of Pages : 4

[5104]-3001
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the points.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the uses and importance of National Income accounting. **[10]**

OR

What is price index? Explain price index with the help of example.

Q2) Explain multiplier effect. **[10]**

OR

Explain Keynesian approach of determination of equilibrium of AD and AS.

Q3) Derive aggregate demand schedule with IS-LM Model. **[10]**

OR

Discuss liquidity trap in the Keynesian theory.

Q4) Explain life cycle hypothesis. **[10]**

OR

Explain Marginal Efficiency of capital and its determinants.

P.T.O.

Q5) Explain the process of accelerator.

[10]

OR

Explain real business cycle theory.

Total No. of Questions : 5]

P3384

[5104]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे उपयोग व महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

किंमत निर्देशांक म्हणजे काय? किंमत निर्देशांक उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) गुणक परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्स यांचा समग्र मागणी व समग्र पुरवठा यांचा समतोल याबाबत दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) IS-LM प्रतिमानाच्या साह्याने समग्र मागणी वक्र काढा. [10]

किंवा

केन्स यांच्या सिद्धांतातील रोखतेचा सापळा याची चर्चा करा.

प्रश्न 4) जीवनचक्र गृहीतक स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भांडवलाची सीमान्त कार्यक्षमता व त्याचे निर्धारक घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) प्रवेग (त्वरक) तत्व स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

वास्तव व्यापार चक्र सिद्धांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3385

[Total No. of Pages : 4

[5104]-3002
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3002 : Growth and Development - I
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain problems in defining Economic development. **[10]**

OR

Explain the characteristics of less developed countries.

Q2) What is poverty? Explain the problems in measurement of poverty. **[10]**

OR

Discuss income inequality in developed and underdeveloped countries.

Q3) Evaluate the Solow's model of Economic growth. **[10]**

OR

Evaluate unbalanced growth theory of Hirschman.

Q4) Critically examine the theory of demographic transition. **[10]**

OR

Discuss the problems of Urbanization.

P.T.O.

Q5) Critically examine the Harrod-Domar growth model.

[10]

OR

Explain the various approaches of Poverty in India.

Total No. of Questions : 5]

P3385

[5104]-3002

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3002 : Growth and Development - I

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) आर्थिक विकासाची व्याख्या निश्चिती करण्यात येणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अल्पविकसीत देशाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दरिद्रय म्हणजे काय? दरिद्रय मोजमाप करण्यातील समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विकसीत व अविकसीत देशातील उत्पन्न विषमतेबाबत चर्चा करा.

प्रश्न 3) आर्थिक वृद्धीच्या सोलो प्रतिमानाचे मूल्यमापन करा. [10]

किंवा

हर्षमन यांच्या 'असभतोलीत विकास' सिद्धान्ताचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 4) लोकसंख्या संक्रमणाच्या सिद्धान्ताचे टिकात्मक परिक्षण करा. [10]

किंवा

शहरीकरणाच्या समस्यावर चर्चा करा.

प्रश्न 5) आर्थिक वृद्धीच्या हेरॉड-डोमार प्रतिमानाचे टिकात्मक परीक्षण करा. [10]

किंवा

भारतातील दारिद्र्याबाबतचे विविध दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3386

[Total No. of Pages : 4

[5104]-3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3003 : Modern Banking

(2013 Pattern) (Credit System) (Core Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Answer in 250 words each.*

Q1) Explain Financial Liberalisation theory of financial development. **[10]**

OR

Discuss functions of financial system in the economy.

Q2) Explain structure and role of Money market in India. **[10]**

OR

Take a review of banking sector reforms in India since 1991.

Q3) Explain types and significance of NBFIs in India. **[10]**

OR

Discuss performance of Provident Fund, small savings and Pension Fund in India.

P.T.O.

Q4) What is foreign Direct Investment (FDI)? Discuss effects of FDI on Indian Economy. **[10]**

OR

Explain role and working of IBRD (World Bank).

Q5) Discuss current challenges faced by Banking Sector in India. **[10]**

OR

Explain role of Euro Dollar and Euro currency market.

Total No. of Questions : 5]

P3386

[5104]-3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3003 : Modern Banking

(2013 Pattern) (Credit System) (Core Course)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) वित्तीय विकासासाठीचा वित्तीय उदारीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

वित्तीय प्रणालीची अर्थव्यवस्थेतील कार्ये विशद करा.

प्रश्न 2) भारतीय नाणेबाजाराची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

1991 पासूनच्या भारतीय बँकींग क्षेत्रातील सुधारणांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील बँकेतर वित्तसंस्थांचे प्रकार सांगून त्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भविष्य निर्वाह निधी, अल्प बचत संस्था आणि निवृत्ती निधी यांचा भारतीय अर्थव्यवस्थेतील कामगिरीचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) थेट विदेशी गुंतवणूक म्हणजे काय? त्याच्या भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणामांची चर्चा करा. [10]

किंवा

IBRD (जागतिक बँक) याची भूमिका व कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) भारतीय बँकिंग क्षेत्रा पुढील सध्याच्या काळातील आव्हानांचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

यूरो - डॉलर आणि यूरो चलन बाजाराची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3387

[Total No. of Pages : 4

[5104]-3004

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3004 : Demography

(2013 Pattern) (Credit System) (Non - Core Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the meaning, nature and scope of Demography. **[10]**

OR

Explain the merits and demerits of sample survey method.

Q2) Critically examine the Malthusian theory of population. **[10]**

OR

Critically examine the optimum population theory.

Q3) What is child mortality? Explain the causes of child mortality. **[10]**

OR

What is fertility? Explain the causes of high fertility in India.

P.T.O.

Q4) Explain the factors affecting population distribution. [10]

OR

Explain the density of population.

Q5) Explain the population policy 2000. [10]

OR

Explain the urban - rural distribution of population.

Total No. of Questions : 5]

P3387

[5104]-3004

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3004 : Demography

(2013 Pattern) (Credit System) (Non - Core Course)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दात सोडवा.

-
- प्रश्न 1) लोक संख्याशास्त्राचा अर्थ सांगून स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. [10]
किंवा
नमुना सर्वेक्षण पद्धत गुण-दोषासह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा. [10]
किंवा
पर्याप्त लोकसंख्या सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- प्रश्न 3) बालमर्त्यता म्हणजे काय? बालमृत्यूची कारणे स्पष्ट करा. [10]
किंवा
जननक्षमता म्हणजे काय? भारतातील उच्च जननक्षमतेची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसंख्येची घनता स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) 2000 सालचे लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसंख्येचे शहरी - ग्रामीण वितरण स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3388

[Total No. of Pages : 4

[5104]-3005
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3005 : World Economy (Optional)
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the points.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the effects of globalization on Indian Economy. **[10]**

OR

Explain the objectives and performance of SAARC.

Q2) Explain the role of china in world economy. **[10]**

OR

Explain the impact of U.S. debt crisis on India.

Q3) Explain the characteristics of world economy. **[10]**

OR

Explain the importance of OPEC in world economics.

P.T.O.

Q4) Explain the impact of Eurozone crisis on Indian Economy. **[10]**

OR

Explain the impact of soviet disintegration on world economy.

Q5) Explain the role of Eastern Europe in world economy. **[10]**

OR

Explain the importance of European Union in world trade.

Total No. of Questions : 5]

P3388

[5104]-3005

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3005 : World Economy (Optional)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.
5) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.

-
- प्रश्न 1) भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील जागतिकीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा. [10]
किंवा
दक्षिण आशियाई देशांच्या प्रादेशिक सहकार्य विषयक संघटनेची उद्दिष्टे व कामगिरी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) जागतिक अर्थव्यवस्थेतील चीनची भूमिका स्पष्ट करा. [10]
किंवा
अमेरिकन कर्ज संकटाचा भारतावरील प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) जागतिक अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]
किंवा
तेल निर्यातदार देशांच्या संघटनेचे जागतिक अर्थकारणातील महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) युरोक्षेत्रीय संकटाचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील प्रभाव स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सोव्हियट संधाच्या बिघटनाचा जागतिक अर्थव्यवस्थेवरील प्रभाव स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) पूर्व युरोपीय देशांची जागतिक अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

युरोपीयन युनियनचे जागतिक व्यापारातील महत्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3389

[Total No. of Pages : 4

[5104]-3006

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3006 : Economics of Finance

(2013 Pattern) (Non-Core Course) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all question.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer each questions in 250 words.*

Q1) Explain the comparative merits of 'Internal rate of return' and 'Net present value' as an evaluation criteria of Financial Assets. **[10]**

OR

Explain the role of financial sector in an economy.

Q2) Describe the structure of financial markets in India. **[10]**

OR

Explain the role and functions of Investment intermediaries.

Q3) Describe the Debt markets and equity markets. **[10]**

OR

Explain the capital Asset pricing theory.

P.T.O.

Q4) What is Hedging? How does it differ from speculation? [10]

OR

What are derivatives? Explain the types of derivatives.

Q5) Explain forward and future contracts in derivative market. [10]

OR

What are trading strategies? Explain the buying and selling options.

Total No. of Questions : 5]

P3389

[5104]-3006

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3006 : Economics of Finance

(2013 Pattern) (Non-Core Course) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.

प्रश्न 1) वित्तीय मालमत्तेच्या मूल्यांकनाचे निकष म्हणून 'अंतर्गत परतावा दर' व 'निव्वळ वर्तमान मूल्य' यांच्या तुलनात्मक गुणाची चर्चा करा. [10]

किंवा

वित्तीय क्षेत्राची अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतातील वित्तीय बाजाराची संरचना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गुंतवणूक मध्यस्थांची भूमिका व कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) वित्तीय व्यवस्थेतील कर्ज बाजार व समभाग बाजाराचे वर्णन करा. [10]

किंवा

भांडवली मालमत्ता मूल्यांकन सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) बचाव व्यवहार म्हणजे काय? सट्टेबाजाराच्या तुलनेत तो कसा वेगळा आहे? [10]

किंवा

विकलन म्हणजे काय? विकलनाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) विकलनाच्या बाजारातील वायदे करार व फ्युचर्स करार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्यापाराची व्यूहरचना म्हणजे काय? त्यातील खरेदी व विक्रीचे पर्याय स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3390

[Total No. of Pages : 4

[5104]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4001 : Macro Economics - II

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer each questions in 250 words.*
- 4) Answer should be precise and to the points.*

Q1) Explain Liquidity Measures according to Reddy committee Report. **[10]**

OR

Explain in detail Fisher's Quantity Theory of Money.

Q2) What is monetary policy? Explain its Instruments. **[10]**

OR

Explain Baumol and Tobin theory of demand for money

Q3) What is inflation? Explain demand pull inflation and cost push inflation. **[10]**

OR

Explain rules versus discretion in relation with monetary policy.

P.T.O.

Q4) State and explain the keynesian liquidity preference theory of Interest.[10]

OR

State and explain the autonomy of central Bank.

Q5) Explain in detail phillips curve. [10]

OR

Explain the determinants of money supply.

Total No. of Questions : 5]

P3390

[5104]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4001 : Macro Economics - II

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.
4) उत्तरे नमकी आणि मुद्देसुद असावीत.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) रेड्डी समिती अहवालानुसार तरलता मापने स्पष्ट करा. [10]

किंवा

फिशरचा चलनसंख्यामान सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) चलनविषयक धोरण म्हणजे काय? त्याची साधने स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बाऊमोल आणि टोबिन यांचा पैशाच्या मागणी संदर्भातील सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) चलनवाढ म्हणजे काय? मागणी ताणनिर्मित चलनवाढ आणि खर्चदाब निर्मित चलनवाढ स्पष्ट करा. [10]

किंवा

चलनविषयक धोरणाच्या संदर्भात नियम विरुद्ध दुरदर्शीत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) व्याजासंबंधीचा केन्सचा रोखता पंसती सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मध्यवर्ती बँकेची स्वायत्तता सांगा व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) फिलिप्स वक्राची सविस्तर स्पष्टीकरण करा. [10]

किंवा

पैशाच्या पुरवठ्याचे निर्धारक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3391

[Total No. of Pages : 4

[5104]-4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4002 : Growth and Development - II

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the role of Agriculture in Economic development. **[10]**

OR

What is disguised Vnemployment? Explain the causes of Disguised unemployment.

Q2) Explain the Importance of export promotion policy. **[10]**

OR

Explain indetail the role of fiscal policy in developing countries.

Q3) Discuss trade as an engine of growth. **[10]**

OR

Explain the role of world Bank in the Economic development.

P.T.O.

Q4) Explain the role of Government in the developmental process. **[10]**

OR

Explain the role of self help groups in development.

Q5) Explain the Agriculture price policy. **[10]**

OR

Explain the problem of foreign Debt.

Total No. of Questions : 5]

P3391

[5104]-4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4002 : Growth and Development - II

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) आर्थिक विकासातील शेतीची भूमिका स्पष्ट करा. [10]
किंवा
प्रच्छन्न बेकारी म्हणजे काय? प्रच्छन्न बेकारीचे कारणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) निर्यात प्रोत्साहन धोरणाचे महत्व स्पष्ट करा. [10]
किंवा
विकसनशील देशातील राजकोषीय धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) व्यापार हे वृद्धीचे इंजिन आहे. चर्चा करा. [10]
किंवा
आर्थिक विकासातील 'जागतीक बँकेची' भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) विकास प्रक्रियेतील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विकासातील स्वयंसहाय्यता बचत गटाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कृषि विषयक किंमत धोरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

परकीय कर्जाची समस्या स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3392

[Total No. of Pages : 4

[5104]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4003 : Research Methodology (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figure to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*

Q1) What is research? What are the difficulties in Social science research. [10]

OR

What is research design? Explain the stages involved in designing research.

Q2) What is the secondary data? Explain sources of secondary data collection.[10]

OR

What is the sampling techniques? Explain various types of sampling.

Q3) Explain the meaning and types of correlation.

[10]

OR

Explain the meaning, merits and demerit of median. Find out the median of weight of student from the following frequency distribution.

Weight in pounds (x)	80	90	100	110	120	130	140	150
No. of Student (f)	2	8	16	30	20	15	6	3

P.T.O.

Q4) Explain the stages of research report writing. [10]

OR

Explain the importance of power point presentation.

Q5) Explain sources of primary data collection. [10]

OR

Explain meaning and types of Dispersion.

Total No. of Questions : 5]

P3392

[5104]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4003 : Research Methodology (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) संशोधन म्हणजे काय? समाजशास्त्रीय संशोधनातील अडचणी कोणत्या सांगा. [10]

किंवा

संशोधन आराखडा म्हणजे काय? संशोधन आराखडा तयार करण्यातील टप्पे सांगा.

प्रश्न 2) दुय्यम साधन सामग्री म्हणजे काय? दुय्यम साधन सामग्री गोळा करण्याची साधने स्पष्ट करा. [10]

किंवा

नमुना निवड तंत्र म्हणजे काय? नमुना निवडीच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सहसंबंधाचा अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मध्यकाचा अर्थ, गुण व दोष सांगा आणि खालील वारंवारिता वितरणापासून विद्यार्थ्यांच्या वजनाची मध्यक शोधा.

वजन पोंडमध्ये (x)	80	90	100	110	120	130	140	150
विद्यार्थ्यांची संख्या (f)	2	8	16	30	20	15	6	3

प्रश्न 4) संशोधन अहवाल लेखनातील पायऱ्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पॉवर पॉइंट साधनाद्वारे सादरीकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) प्राथमिक तथ्ये संकलनाची साधने सांगा. [10]

किंवा

विचलनाचा अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3393

[Total No. of Pages : 4

[5104]-4004
M.A. (Part - II) (Semester - IV)
ECONOMICS
EC - 4004 : Rural Development
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) What is Rural Development? Explain the importance of Rural Development. **[10]**

OR

Explain the causes of Rural indebtedness in India.

Q2) Explain the causes of Rural migration in India. **[10]**

OR

Evaluate the performance of Tribal Sub-plan in India.

Q3) Discuss the providing Urban Amenities to Rural Area Approach of Rural Development in India. **[10]**

OR

Explain the problems of Changing crop pattern in India.

P.T.O.

Q4) Explain the role of NABARD in Rural Development of India. **[10]**

OR

Evaluate the performance of Integrated Rural Development programme in India.

Q5) Explain the performance of MGNREGA in India. **[10]**

OR

Explain the causes of Rural Unemployment in India.

Total No. of Questions : 5]

P3393

[5104]-4004

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4004 : Rural Development

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तरे 250 शब्दांत असावे.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावीत.

प्रश्न 1) ग्रामीण विकास म्हणजे काय? ग्रामीण विकासाचे महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील ग्रामीण कर्जबाजारीपणाची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतातील ग्रामीण स्थलांतराची कारणे विशद करा. [10]

किंवा

भारतातील आदिवासी उपयोजनेच्या कामगिरीचे (TSP) मूल्यमापन करा.

प्रश्न 3) भारतातील ग्रामीण विकासाविषयक ग्रामीण भागास शहरी सुविधांचा पुरवठा (PURA) या दृष्टिकोनाची चर्चा करा. [10]

किंवा

भारतातील पीक आकृतीबंध बदलविषयक समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतातील नाबार्डची ग्रामीण विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाच्या (IRDP) कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 5) भारतातील मनरेगाची (MGNREGA) कामगिरी स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील ग्रामीण बेकारीची कारणे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3394

[Total No. of Pages : 4

[5104]-4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4005 : Economics of Environment

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all question in 250 words each.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the meaning and significance of Economics of environment. **[10]**

OR

Explain the concept of sustainable development in detail.

Q2) Explain the causes of pollution. What are the effects of pollution? **[10]**

OR

Explain the causes of environmental degradation.

Q3) How does technology in agriculture effect the environment? **[10]**

OR

Explain the advantages and disadvantages of natural farming.

P.T.O.

Q4) Describe India's environment policy towards environment protection. **[10]**

OR

Explain the role of environment education in protection of environment.

Q5) Explain social forestry. **[10]**

OR

Explain the role of pollution control Boards in protecting environment.

Total No. of Questions : 5]

P3394

[5104]-4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4005 : Economics of Environment

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा प्रत्येकी 250 शब्दांत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) पर्यावरण अर्थशास्त्राचे अर्थ व महत्व स्पष्ट करा. [10]
किंवा
शाश्वत विकासाची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) प्रदुषणाची कारणे स्पष्ट करा. प्रदुषणाचे परिणाम कोणते? [10]
किंवा
पर्यावरणाच्या न्हासाची कारणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) शेतीतील तंत्रज्ञानामुळे पर्यावरणावर कसा परिणाम होतो? [10]
किंवा
नैसर्गिक शेतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) पर्यावरण रक्षणात भारताचे पर्यावरण धोरणाचे वर्णन करा. [10]

किंवा

पर्यावरण रक्षणात पर्यावरण शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) सामाजिक वनीकरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पर्यावरण रक्षणात प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचे महत्व व भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3395

[Total No. of Pages : 2

[5104]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

ECONOMICS

EC - 4006 : Econometrics

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All question are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.

Q1) What do you mean by autocorrelation. Explain the methods of detection and consequence, of autocorrelation. [10]

OR

From the following data find regression equation.

X	40	45	50	65	70	70	80
X ₁	10	20	30	40	50	60	70
X ₂	36	33	37	37	34	32	36

Also calculate the value of $X X_1 = 45$ $X_2 = 30$

Q2) Explain the three single equation method of estimation for simultaneous equation model. [10]

OR

What is multicollinearity. Discuss source & consequences of multicollinearity.

Q3) Explain Regression on Quantitative and Qualitative variable. [10]

OR

Explain Gauss markov theorem

P.T.O.

Q4) Explain the distribution of Best Linear unbiased Estimator of the coefficient in Linear Regression Model. **[10]**

OR

Explain stationary and nonstationary process of Time series.

Q5) Explain the vector Autogressive model. **[10]**

OR

Explain the use of dummy variable in Seasonal Analysis.

